

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Pfv.III.20.073/2025/2.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: Dr. F. Á. kamarai jogtanácsos (cím1)

Az alperes: alperes1

Az alperes képviselője: Dr. Lajos Sándor ügyvéd (cím2)

A per tárgya: kölcsöntartozás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.20.823/2024/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kiskőrösi Járásbíróság 2.P.20.410/2022/58.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

Megállapítja, hogy 76.124 (hetvenhatezer-százhuszonnégy) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illeték az állam terhén marad.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat engedélyezése alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes mint adós és a felperes jogelődje (a B. Zrt.) mint hitelező 2007. június 20-án gépjármű finanszírozás céljából kölcsönszerződést (a továbbiakban: szerződés) kötöttek. A szerződés értelmében a hitelező a megállapodásban foglalt gépjármű megvásárlásához – svájci frank (CHF) alapon – 3.170.400 forint hitelt nyújtott az alperes részére. A szerződésben a kölcsön futamidejét 120 hónapban, az éves induló ügyleti kamatlábat 7,1 %-ban, a teljes hiteldíjmutató (a továbbiakban: THM) induló mértékét 7,89 %-ban állapították meg; a szerződést változó kamatozásúként, CHF alapúként határozták meg.

[2] A szerződés részévé vált üzletszabályzat 18.3.4. pontja rögzítette, hogy deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyamának és a kamatának alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészek növekedését eredményezi, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyamkülönbség egy összegben esedékessé válik.

[3] Az alperes a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a 2014. év január, február, március és április havi törlesztődíjat nem fizette meg, ezért a felperes

jogelődje 2014. április 29-én kelt nyilatkozatával a szerződést felmondta és az alperest a hátralékos 4.449.046 forint megfizetésére szólította fel.

[4] A felperes jogelődje a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1. törvény) és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. törvény) szerint a tisztességtelenül felszámított összegekkel elszámolt. Az erről szóló okirat szerint 2015. február 1-ig 763.174 forint összegű tisztességtelenül felszámított összeg merült fel, amely összeggel a felperes jogelődje az alperes fennálló tartozását csökkentette.

[5] A felperes jogelődje 2019. november 14-én a perbeli szerződésből eredő követelését a felperesre engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A felperes keresetében 3.827.178 forint kölcsöntartozás és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 523. § (1) bekezdése alapján.

[7] Az alperes ellenkérelme érdemben a kereset elutasítására irányult, vitatta annak jogalapját ésösszepszerűségét is. A szerződés érvénytelenségét és a felmondás jogszerűtlenségét is állította. Az érvénytelenségi kifogását arra alapította, hogy árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem volt megfelelő, valamint a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés *a)*, *b)* és *e)* pontjaiban foglalt követelményeknek nem felelt meg. Az alperes álláspontja szerint a felperes jogelődjével kötött engedményezési szerződés lejárt követelésre vonatkozott, ezért a felperes perbeli legitimációját is vitatta.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság az elsőként meghozott ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában megállapította, hogy a felperesi jogelőd által alkalmazott, a jogügyletben rejlő kockázatokról szóló tájékoztatás nem felelt meg a hazai és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számon közzétett ítélete szerinti követelményeknek. Ezért a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelenségét, és emiatt a szerződés érvénytelenségét állapította meg. A szerződést azonban a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés *a)*, *b)* és *e)* pontjai alapján nem találta érvénytelennek. Kifejtette, hogy noha összepszerűségében az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás elégtelensége folytán teljes egészében megalapozatlan a kereset, a csatolt hiteltörténeti kimutatás – annak hiányosságai miatt – egyébként sem lenne alkalmas önmagában az összepszerűség bizonyítására.

[9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Egyetértett az elsőfokú bíróság régi Hpt. 213. § (1) bekezdésében

foglaltakkal kapcsolatban kifejtett azon jogi álláspontjával, hogy emiatt a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg. Azonban az elsőfokú bíróságtól eltérően úgy ítélte meg, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás, különös tekintettel a szerződés 7. pontjában foglaltakra, kielégíti a hazai és az EUB közzétett ítélete szerinti követelményeket, a szerződés ezért ez okból sem érvénytelen. A jogerős végzés indokolása szerint az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja következtében a tényállást ugyanakkor – a keresetösszezszerúségét érintően – nem kellő mértékben tárta fel, emiatt az elsőfokú bíróság ítélete nem alkalmas a felülbírálatra.

[10] Az elsőfokú bíróság az így megismételt eljárásban meghozott ítéletével a keresetet ismét elutasította. Határozatának indokolása szerint a szerződés a korábban már kifejtetteknek megfelelően nem érvénytelen, és nem találta megalapozottnak az alperesnek a szerződés létre nem jöttére vonatkozó álláspontját sem. A felmondást illetően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendelkezésre álló tényekből megállapíthatóan az alperes a felmondás időpontjában nem volt hátralékban, a tisztességtelenül felszámított összeg figyelembevételével az elszámolás ellenére is túlfizetésben volt. Ekként a jogelőd alperesi tartozásra alapított felmondása valótlan tényeken alapult, az jogellenes volt. A jogellenes felmondáshoz joghatály nem fűződhet, az nem volt alkalmas a szerződéses jogviszony megszüntetésére, az alperessel szemben a keresettel érvényesített követelés nem érvényesíthető. Az elsőfokú bíróság a felperes perbeli legitimációjával kapcsolatos kifogás kapcsán rámutatott, hogy a felperesi jogelőd 2019. november 18-i tájékoztatása szerint a felperesre engedményezte az alperessel szemben fennálló valamennyi esedékes és lejárt követelését. A régi Ptk. szabályaiból az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy az engedményezés jogellenessége sem állapítható meg, így nem értett egyet alperesnek a felperes perbeli legitimációjával kapcsolatos kifogásával.

[11] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét ismét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot megint a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Határozatának indokolása szerint a felperes fellebbezését annyiban alaposnak ítélte, hogy az elsőfokú bíróság az eltérő jogi álláspontja miatt az összezszerűség tárgyában a szükséges bizonyítási eljárást nem folytatta le, ami az elsőfokú eljárás megismétlését teszi szükségessé. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróságnak a felmondás jogellenességével kapcsolatban elfoglalt álláspontját, ugyanakkor nem értett egyet azzal, hogy mivel a felmondás jogellenes volt, az alperes késedelme nem állapítható meg, így a követelt összeggel nem tartozik. A jogerős végzés indokolása szerint a módosított kölcsönszerződésből ugyanis tényként állapítható meg, hogy a futamidő felmondás hiányában is 2018. június hónapban lejárt, ebből következően az engedményezés időpontjában már egy lejárt követelés engedményezésére került sor. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy nem „képezheti vita tárgyát, hogy a perben a keresetösszezszerűsége megalapozottságának a bizonyítása a felperest terheli”, ezért a megismételt eljárásban fel kell őt hívni a megfelelő számszaki levezetés előterjesztésére.

[12] Az elsőfokú bíróság a másodszor megismételt eljárásban meghozott ítélettel kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 3.806.214 forint tőkét és annak az ítélet szerinti kamatát, az ezt meghaladó keresetet elutasította.

[13] Határozatának indokolásában hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében tételes indokát adta, hogy a perbeli kölcsönszerződés az

árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást megfelelő módon tartalmazta, ugyanakkor az elsőfokú ítéletben kifejtetteket a szerződés érvénytelensége kapcsán nem érintette. A megismételt eljárásban meghozott újabb másodfokú végzésében megállapítást nyert az is, hogy bár a felperesi jogelőd felmondása jogszerűtlen volt, a felperes által érvényesített követelés mindenképpen lejárt a futamidő eltelte okán is. Mivel a korábbi eljárásokban a bíróság az alperes érdemi ellenkérelmét mind a perbeli legitimáció, mind az érvénytelenségi kifogások vonatkozásában részletesen vizsgálta, azok megalapozatlanságát tételesen indokolta, ezért ennek megismétlését az elsőfokú bíróság szükségtelennek találta.

[14] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy felhívására a felperes azösszepszerűség vonatkozásában előterjesztette tételes elszámolását oly módon, mintha a felmondás nem történt volna meg és a szerződés a futamidő lejártával szűnt meg. Mivel a követelésösszepszerűségét az alperes továbbra is vitatta, ezért a felperes indítványára az elsőfokú bíróság igazságügyi szakértői véleményt szerzett be azösszepszerűség tisztázására. Ezen – az elsőfokú bíróság megítélése szerint aggálytalan – szakvélemény a felmondás időpontjára vetítve a teljes fennálló alperesi tőketartozást 3.806.214 forintban állapította meg. Ezért a szakvéleményben foglaltakkal megegyező összegben kötelezte az alperest a lejárt kölcsönszerződésből eredő tőketartozás és járulékai megfizetésére.

[15] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit helybenhagyta.

[16] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a másodszor megismételt eljárásban a másodfokú bíróság iránymutatásának megfelelően a perbeli érvényes szerződés alapján a felperes lejárt szerződésre alapított kereseténekösszepszerűségét vizsgálva a beszerzett, aggálytalan szakértői vélemény alapján érdemben helytálló döntésével adott helyt a felperesösszepszerűség tekintetében túlnyomórészt alapos keresetének. Hangsúlyozza, hogy egyrészt a megismételt eljárásban a korábbi 6.Pf.20.598/2022/7. számú végzésében foglalt iránymutatása értelmében az elsőfokú bíróságnak kizárólag a kereseti kérelemösszepszerűségét kellett vizsgálnia, másrészt kötötte a megismételt eljárásban a törvényszék korábbi hatályon kívül helyező végzéseiben a felperes perbeli legitimációja, a szerződés érvénytelensége, valamint a felmondás jogszerűtlensége tekintetében kifejtett jogi álláspontja, melyekre jelen eljárásban az elsőfokú bíróságnak elegendő volt csupán visszautalni. A másodfokú bíróság a fellebbezésre utalva hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásában eleget tett a törvényszék hatályon kívül helyező végzésében foglalt útmutatásának, hiszen a felperes indítványára azösszepszerűség tisztázása érdekében szakértőt rendelt ki és a beszerzett aggálytalan szakvélemény alapján hozta meg érdemi döntését. Eleget tett az indokolási kötelezettségének is, mivel ítéletének indokolásából összességében megállapítható az alperesi ellenkérelemmel és a szakvéleménnyel kapcsolatos jogi álláspontja, mellyel a törvényszék is egyetértett. Nyomatékosan utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság által és a korábbi megismételt eljárások során meghozott másodfokú határozatokban az alperes védekezésével kapcsolatosan korábban már kifejtett jogi álláspontokat az újabb határozat meghozatala során nem kellett ismételten kifejtenie az elsőfokú bíróságnak. A törvényszék nem értett egyet a fellebbezésnek a szakvélemény aggályossága tekintetében kifejtett álláspontjával sem. Megítélése szerint a döntés alapjául szolgáló szakvélemény megalapozott, aggálytalan és egyértelműen akként foglalt állást, hogy a felperes által a futamidő lejártának figyelembevételével elkészített elszámolás helytálló. Önmagában az alperesnek a szakértői elszámolással kapcsolatos eltérő szakmai álláspontja a szakvéleményt nem teszi aggályossá.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[17] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet és egyidejűleg felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. Ez utóbbit a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés *a*) pontjának első fordulata [a joggyakorlat egységének biztosítása] valamint (3) bekezdésére alapította. Utóbbi körében azt állította, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér egyrészt a Pp. 409. § (2) bekezdés *a*) pontjára alapított kérelme indokolásában elsőként „megfogalmazott” jogkérdés körében felsorolt kúriai határozatoktól, valamint a Kúria Pfv.21.139/2022/9. számú, Gfv.30.024/2019/5. számú (BH2020. 45.) és a Pfv.21.459/2017/10. számú (BH2018. 282.), továbbá Gfv.30.183/2021/4. számú, Gfv.30.087/2021/7. számú (BH2022. 158.) precedens határozataiban, valamint a 10/2024. Jogegységi határozatban (Jpe.III.60.037/2023/13.) foglaltaktól. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 341. §-át, 370. § (1) bekezdését, 316. § (1) és (3) bekezdését, 265. § (1) bekezdését és 266. § (1) bekezdését jelölte meg.

[18] A Pp. 409. § (2) bekezdés *a*) pont első fordulata körében előadta, hogy az elsőfokú bíróság az alperesnek az engedélyezés iránti kérelemben részletesen felsorolt „védekezéseit” egyáltalán nem bírálta el, továbbá a másodfokú bíróság sem volt figyelemmel fellebbezése ezzel kapcsolatos hivatkozására, és ahelyett, hogy az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte volna, érdemi határozatot hozott, megsértve ezzel a Pp. 370. § (1) bekezdését és 341. § (1) bekezdését.

[19] Kifejtette, hogy az egységes joggyakorlat szerint, „amennyiben az elsőfokú bíróság nem vizsgált meg valamennyi keresettel és ellenkérelemmel felhozott ténybeli és jogi előadást, nem szerezte be a szükséges bizonyítékokat, nem folytatta le a szükséges bizonyítási eljárást, akkor az ítélet hatályon kívül helyezésének és e kérdésekre kiterjedő új eljárás lefolytatására utasításnak van helye, feltéve, hogy nincs is olyan elsőfokú bíróság által már elbírált védekezés, amely a másodfokú bíróság álláspontja szerint is alapos, és indokolná az elsőfokú ítélet helybenhagyását”. Az alperes az ebben a kérdésben kialakult egységes gyakorlat szemléltetéseként hivatkozott, egyben be is csatolta a Kúria Pfv.21.139/2022/9. számú végzését, a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.231/2022/10/I. számú végzését, a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.632.998/2024/5. számú végzését, a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.319/2023/5/II. számú végzését, a Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.011/2023/7. számú rész- közbenső ítéletét, a Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.027/2024/12. számú végzését, a Kecskeméti Törvényszék 1.Pf.21.216/2022/10. számú végzését, a Balassagyarmati Törvényszék 9.Pf.20.396/2023/8. számú végzését, a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.21.079/2023/8. számú végzését, a Kúria Pfv.I.20.171/2021/6. számú végzését, a Kúria Pfv.20.807/2021/6. számú végzését, a Kúria Gfv.30.426/2021/7. számú végzését (BH 2022. 182.) és a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.2/2024/8. számú végzését. Előadta, hogy az e kérdésben így igazoltan kialakult egységes bírói gyakorlattól a jogerős ítélet eltér.

[20] Az alperes hangsúlyozta azt is, hogy a fent előadottakra tekintettel szerinte indokolt a Pp. 409. § (2) bekezdés *a*) pontjára alapított kérelme indokolásában e körben fent felsorolt határozatok közül a kúriai határozatokra, az „azokban foglalt jogkérdésben való eltérésre tekintettel a felülvizsgálat engedélyezése a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján is”. E kúriai

határozatok közül a Kúria Pfv.21.139/2022/9. számú végzése kapcsán kifejtette, hogy a végzés [45]-[47] bekezdései kötelező utasítást tartalmaznak a megismételt eljárásra nézve, amelynek értelmében az elsőfokú bíróságnak meg kell vizsgálnia az alperes ellenkérelmében felhozottakat a megalapozott ítélet meghozatala érdekében. Ettől az eljárt bíróságok nem térhettek volna el, ezért a jogerős ítélet sérti a Pp. 370. § (1) bekezdését és 424. § (4) bekezdését, egyúttal ellentétes a Kúria fenti precedens határozatában foglaltakkal.

[21] Az alperes még szintén a Pp. 409. § (2) bekezdés *a*) pont első fordulata körében kitért arra is, hogy a másodfokú bíróságnak a „szakértői vélemény és követelés összezszerősége kapcsán kifejtett álláspontja folytán is fennáll” annak a veszélye, hogy a kialakult és egységes bírói gyakorlat megbomlik. A jogerős ítéletben kifejtett álláspont sérti a Pp. 316. § (1) és (3) bekezdését, 265. § (1) bekezdését, valamint a 266. § (1) bekezdését. A fenti rendelkezések alapján ugyanis a jogerős ítéletben elfoglalt állásponttól eltérően a felperes köteles bizonyítani a követelése összezszerűségét, mint a perben jelentős tény, neki kell szolgáltatnia ahhoz valamennyi bizonyítékot, tényállítást tenni. Következésképpen a követelést érvényesíteni kívánó felperest terheli a követelés összezszerűségének bizonyítása, amelynek elmaradása esetén a kereset elutasításának van helye; illetve, amennyiben a szakértői vélemény aggályos, úgy az bizonyítékként a peres eljárásban nem használható. Az alperes az ebben a kérdésben is kialakult egységes joggyakorlat szemléltetéseként hivatkozott, egyben be is csatolta a Kúria Gfv.30.024/2019/5. számú (BH2020. 45.) határozatát, a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.21.079/2023/8. számú végzését, a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.245/2021/11. számú végzését, a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 6.P.IV.21.624/2019/42. számú ítéletét, a Nagykőrösi Járásbíróság 3.P.20.010/2018/73. számú jogerős ítéletét, a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.766/2021/13. számú ítéletét, a Budapest Környéki Törvényszék 7.Pf.21.078/2019/7. számú ítéletét és a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.400/2017/6. számú ítéletét. Előadta, hogy a fentiek miatt az e kérdésben így igazoltan kialakult egységes bírói gyakorlattól a jogerős ítélet eltér.

[22] A Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kötelező engedélyezési ok kapcsán a Kúria Gfv.30.024/2019/5. számú (BH2020. 45.) határozatára hivatkozott, annak a [33]-[35] bekezdéseiben foglaltakra. E szerint a felperes feladata annak megjelölése, hogy az adott kereseti igény egyes összetevői pontosan mely szerződéses rendelkezésen alapulnak, a felperes azokat milyen számítás eredményeként, mely időszakra, mely szerződéses rendelkezés alkalmazásával határozta meg. Elvárható az is, hogy a felperes pontosan megjelölje azt, hogy melyik, mikortól hatályos üzletszabályzat, ÁSZF, vagy Hirdetmény mely adott rendelkezése alkalmazásával, miként, mely időszakra, milyen mértékben számította fel kereseti igénye egyes összetevőit.

[23] Az adott esetben az alperes álláspontja szerint a felperes a fenti „követelményeket nem elégítette ki”, az összezszerűséget érintően a számszaki levezetése egyrészt hiányos, másrészt okiratokkal és aggálytalan szakvéleménnyel alá nem támasztott volt. Ennek ellenére a másodfokú bíróság a kereset összezszerűségét bizonyítottnak találta, jogkérdésben eltérve ezzel a közzétett határozattól.

[24] Az alperes érvelése szerint a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a Kúria Pfv.21.459/2017/10. számú (BH2018. 282.) határozatának az elvi tartalmától, valamint annak az azt alátámasztó [12],[13] és [15] bekezdéseiben foglaltaktól is. Ezek lényege szerint a felperes bank deviza alapú kölcsönszerződésből eredő – alperes által vitatott – kereseti

követelésének alátámasztására a felülvizsgált elszámolás nem szolgálhat. Az elszámolásnak az adósok tartozására vonatkozó adatai nem kötik a perben eljáró bíróságokat. Kizárólag a pénzügyi intézmény által a fogyasztó terhére a különmemű árfolyamok, valamint az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelés alkalmazásával tisztességtelenül felszámított, és így az adósok által túlfizetett összeg az, ami további jogvita tárgyát már nem képezheti; ezt meghaladóan a felperes követelése vitatható.

[25] A Kúriai precedens határozatával ellentétes és alapjaiban téves így szerinte a másodfokú bíróság azon, „a szakértői vélemény aggálytalannak mondása folytán kifejtett álláspontja is, mely szerint a felülvizsgált elszámolásban foglalt adatok nem vitathatók”.

[26] Az alperesi álláspontja szerint a felperes perbeli legitimáció fennállásával kapcsolatban kifejtettek körében a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Gfv.30.183/2021/4. számú ítéletének [14]-[24] bekezdéseiben, a Gfv.30.087/2021/7. számú ítéletének (BH2022. 158.) [16]-[24] bekezdéseiben és 10/2024. Jogegységi határozat XI. fejezetében foglaltaktól. Érvelése szerint „a felperesi jogelődnek sem volt az engedményezéskor arra jogosultsága, hogy egy futamidő folytán lejárt követelést érvényesítsen az alperessel szemben, sőt az ilyen módon lejárt követelés összecszerűsége is ismeretlen volt, így értelemszerűen ilyen jogot, illetve ilyen módon lejárt követelést sem engedményezhetett a felperesre”. Mindezek alapján a felperes nem rendelkezik aktív perbeli legitimációval, így a kereset elutasításának lett volna helye ezen okból is.

A Kúria döntése és jogi indokai

[27] A Kúria előjáróban rögzíti, mivel a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot nem haladja meg, ezért a Pp. 408. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 409. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében az alperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie.

[28] A Kúria előrebocsátja azt is, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli perorvoslat engedélyezése a polgári peres eljárás Kúria előtti, elkülönülő, önálló kérelemre induló és a kérelem elbírálásával befejeződő szakasza, amelyet csak eredményessége esetén követ az eljárás felülvizsgálati kérelmen alapuló szakasza [Kúria Pfv.20.764/2020/3. (BH 2020.366.)]. A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem szabályozása önálló: eltérnek a kötelező tartalmi elemeik [Pp. 410. § (2) bekezdése, 413. §], és a tartalmi hiányukhoz fűződő jogkövetkezmények [Pp. 410. § (4) bekezdése, 415. §]. Az engedélyezés iránti kérelem kötelező tartalmát a Pp. 410. § (2) bekezdés a)-c) pontjaiban taxatíve felsoroltak teszik ki: bármelyik tartalmi kellék hiánya a Pp. 410. § (4) bekezdése értelmében önmagában megalapozza a felülvizsgálat engedélyezése iránt előterjesztett kérelem érdemi vizsgálat nélkül történő visszautasítását (Kúria Pfv.20.057/2020/2.).

[29] A fentiek alapján tehát a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem olyan beadványok, amelyek benyújtási helyét, határidejét és tartalmát a Pp. külön-külön szabályozza [Pp. 410. § (1)-(2) bekezdés, 412. § (1) bekezdés, 413. § (1) bekezdés]. Ha a felülvizsgálat a Pp. 408. §-a alapján kizárt, úgy a felülvizsgálati kérelemhez csatolni kell a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet [Pp. 412. § (2) bekezdés]. A két

kérelmet önállóan külön iratban kell előterjeszteni, egy okiratba foglalásuk csak szerkezeti elkülönítésük esetén lehetséges, ennek hiányában a Kúria az engedélyezés iránti kérelmet visszautasítja {Kúria Pfv.20.764/2020/3., megjelent: BH 2020.366. [10]-[11]}. Emellett jelentősége vannak is, hogy a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem között csupán tartalmi összefüggés van, a tartalmi azonosságuk kizárt, a két kérelem a szabályozás önálló tárgya (Kúria Gfv.30.288/2024/3.).

[30] A felülvizsgálat Pp. 408. §-án alapuló főszabály szerinti kizártsága esetén a felülvizsgálat kivételes engedélyezésére alapvetően csak az egyedi ügyön túlmutató indokok alapján kerülhet sor, amikor az szükséges, hogy a Kúria a felülvizsgálat jogegységesítő funkcióját érvényre juttassa, ezt célozzák az engedélyezés egyes, a Pp. 409. § (2)–(3) bekezdésében szabályozott esetkörei. Az engedélyezés iránti kérelemben tehát – a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően – nem önmagában a támadott jogerős ítélet jogszabálysértő voltát kell bemutatni, hanem a Pp. 409. § (2)–(3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően azt, hogy az állított jogszabálysértés kiküszöbölésén túl a jogegység biztosítása érdekében szükséges a Kúria eljárása.

[31] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából következően [Pp. 2. § (2) bekezdés] a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel az alperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet abból a szempontból vizsgálta, hogy az ott előadottakra figyelemmel a jogerős ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér-e, illetve a jogszabálysértés vizsgálata szükséges-e a joggyakorlat egységének a biztosítása érdekében.

[32] A jelen ügyben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjában és (3) bekezdésében foglalt követelmények sem teljesültek az alábbiak szerint.

[33] A Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első fordulata abban az esetben teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a fél által állított jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének biztosítása miatt indokolt.

[34] Az alperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében nem jelölte meg az általa hivatkozott jogszabálysértésekből kiindulva absztrakt formában azokat a jogkérdéseket, amelyek esetében a jogerős ítélet a véleménye szerint megbontja az egységes joggyakorlatot. A kérelem tartalmi vizsgálata alapján a Kúria két ilyen jogkérdést azonosított. Az első az, hogy abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság a több ténybeli és jogalapon nyugvó alperesi érdemi ellenkérelemnek nem valamennyi elemét „vizsgálja meg”, vagy azok nem mindegyikéről ad számot ítélete indokolásában és így találja megalapozottnak a keresetet, a másodfokú bíróság dönthet-e egyáltalán érdemben, vagy kizárólag kasszációs jogkör gyakorolhat, és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító végzésében az elsőfokú bíróság számára írhatja elő az alperesi védekezés további elemeinek vizsgálatát. A második jogkérdés pedig az volt, hogy fogyasztói kölcsönszerződés esetén az igényt érvényesítő felperes (bank) köteles-e bizonyítani a követelése összecszerűségét, mint a perben jelentős tény, vagy az alperesi fogyasztó.

[35] A Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulatóban szabályozott engedélyezési okkal kapcsolatban már rámutatott (Gfv.30.015/2024/2.), hogy a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében előterjesztett kérelem akkor terjeszthető elő, ha a jogerős ítélet által felvetett jogkérdés vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, vagy az eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn, a Kúria pedig az adott elvi jelentőségű jogkérdéssel kapcsolatban jogegységi határozatban vagy az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást. Ha a fél erre az engedélyezési okra hivatkozik, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket az engedélyezés iránti kérelmében egyértelműen azonosítható módon – legalább a határozatot hozó bíróság nevének és a határozat számának feltüntetésével – meg kell jelölnie, azzal, hogy kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett, vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat.

[36] Az előzőekben másodikként említett jogkérdéssel kapcsolatban a Kúria azt hangsúlyozza, hogy az engedélyezés alapját képező jogkérdés nem tetszőleges, vagy valamiféle módon a jogvita tárgyával összefüggésbe hozható jogkérdés lehet, hanem csak olyan jogkérdés, amelyet maga a felülvizsgálattal támadott határozat vetett fel akként, hogy abban állást is foglalt (Kúria Pfv.20.761/2024/2., Pfv.20.595/2024/2.). A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem tehát fogalmilag szoros kapcsolatban kell, hogy álljon a támadott jogerős ítélettel. Mindenekelőtt úgy, hogy – a Kúria egységes gyakorlata szerint (Gfv.30.414/2022/2., Pfv.20.216/2024., Gfv.30.063/23/3.) – kizárólag olyan kérdés szolgálhat a felülvizsgálat engedélyezésének alapjául, amelyben maga a támadott jogerős ítélet is konkrétan állást foglalt, és ezt az ítéleti értelmezést lehet a joggyakorlat egységének megteremtése miatt a felülvizsgálat engedélyezésével vizsgálat alá vonni. Ennek megfelelően a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjára alapított kivételes engedélyezési ok tartalmi kelléke magának az elvi jelentőségű jogkérdésnek az azonosításán, konkrét megfogalmazásán túl annak a bemutatása is, hogy az adott jogkérdésben a jogerős ítélet miként foglalt állást.

[37] Az alperes e másodikként említett jogkérdéssel kapcsolatban az engedélyezés iránti kérelmében arra hivatkozott, hogy a kialakult és egységes bírói gyakorlat szerint a követelést érvényesíteni kívánó felperest terheli a követelés összecszerűségének bizonyítása, amelynek elmaradása esetén a kereset elutasításának van helye. A jogerős ítélet azonban az alperes álláspontja szerint ettől eltérően foglalt állást, ezért szükséges a felülvizsgálat engedélyezése. Ehhez képest azonban a Kúria megállapította, hogy az alperes az általa hivatkozott egységes gyakorlattól való eltérésre e körben iratellenesen hivatkozott, hiszen a másodfokú bíróság már a második hatályon kívül helyező végzésének a [21] bekezdésében is egyértelműen leszögezte, hogy nem „képezheti vita tárgyát, hogy a perben a kereset összecszerűsége megalapozottságának a bizonyítása a felperest terheli”. Ezt követően a jogerős ítéletében sem tért el a bizonyítási érdekből következő ezen bizonyítási szabálytól. Mindebből következően a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben másodikként megjelölt, az alkalmazandó helyes eljárási joggal kapcsolatos jogkérdésben a másodfokú bíróság egyáltalán nem olyan tartalommal foglalt állást, hogy a bizonyítási kötelezettség a perben az alperest terhelne. Ekként a felülvizsgálat engedélyezésének ebben a körben is szükséges és alapvető feltétele, azaz a jogszabálysértés vizsgálata [Pp. 409. § (2) bekezdés] fogalmilag fel sem merülhet. A jogerős döntés az érintett eljárási jogkérdésben nem tért el az alperes által hivatkozott és megfelelően igazolt egységes gyakorlattól, így a jogegység megbomlásának a veszélye, következésképp a joggyakorlat egységének megteremtésének szükségességének előfeltétele sem teljesült. E jogkérdés kapcsán ezért a felülvizsgálat engedélyezésére a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulója alapján nem kerülhetett sor.

[38] Az előzőekben elsőként említett jogkérdéssel összefüggésben az alperes azt állította, hogy egységes joggyakorlat alakult ki, a kialakult következetes joggyakorlattól viszont a felülvizsgálati kérelemmel támadott döntés eltér, és az eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal pedig a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. Az egységes joggyakorlat alátámasztására tizenhárom bírósági határozatot jelölt meg, amelyek közül négy határozat kúriai precedens.

[39] A Kúria e vonatkozásban előrebocsátja, hogy abban az esetben, ha az adott elvi jelentőségű jogkérdésről jogegységi határozatban vagy a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett eseti határozatban már állást foglalt, a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján fel sem merülhet a felülvizsgálat engedélyezése, a közzétett határozatoktól való eltérésre hivatkozással ugyanis a Pp. 409. § (3) bekezdése szerinti lehet a felülvizsgálat engedélyezését kérni.

[40] A Kúria erre figyelemmel mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a hivatkozott négy határozatában megfogalmazott-e jogértelmezést az alperes által megjelölt jogkérdésben, vagyis kimondta-e azt, hogy abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság a több ténybeli és jogalapon nyugvó alperesi érdemi ellenkérelemnek nem valamennyi elemét „vizsgálja meg”, vagy azok nem mindegyikéről ad számot ítélete indokolásában és így találja megalapozottnak a keresetet, a másodfokú bíróság nem dönthet érdemben az ügyben, hanem kizárólag kasszációs jogkört gyakorolhat.

[41] Előrebocsátja a Kúria, hogy a hivatkozott négy határozat közül az alperes kizárólag a Kúria Pfv.21.139/2022/9. számú végzése esetében jelölte meg, hogy szerinte a végzés indokolásának mely részéből következik ilyen jogértelmezés, a további három kúriai határozat [a Kúria Pfv.20.171/2021/6. számú, Pfv.20.807/2021/6. számú és Gfv.30.426/2021/7. (BH 2022. 182.) számú határozata] esetében nem.

[42] A Kúria Pfv.21.139/2022/9. számú határozata azonban egy jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító végzés. A referenciahatározat alapjául szolgáló ügyben az eljárásnak abban az adott szakaszában fel sem merült az az eljárásjogi kérdés, hogy az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés elbírálása során a másodfokú bíróság a jelen engedélyezés iránti kérelemben megfogalmazott jogi helyzetben csak kasszációs jogkört gyakorolhat-e. A hivatkozott végzés ennek megfelelően sem az engedélyezés iránti kérelemben hivatkozott részében, sem az indokolás más részében nem fogalmaz meg jogértelmezést ebben az eljárásjogi kérdésben. A végzés indokolásának az alperes által hivatkozott része egyébként is kizárólag az adott ügyben a megismételt eljárásra vonatkozó egyedi utasításokat tartalmaz a Pp. 424. § (4) bekezdésének megfelelően, általános jogi megállapítások, jogértelmezés, jogkérdésben való állásfoglalás ott egyáltalán nem található.

[43] A további három kúriai határozatban ugyancsak nem szerepel az érintett jogkérdésben adott jogértelmezés, a három határozat közül kettő (a Kúria Pfv.20.171/2021/6. és Pfv.20.807/2021/6. számú határozata) ráadásul nem is a Pp., hanem a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.), vagyis más eljárásjogi kódex alkalmazása során született.

[44] Az engedélyezés iránti kérelemben megjelölt jogkérdésben tehát a Kúria a hivatkozott precedens határozataiban nem foglalt állást, így a Kúria a továbbiakban az egységes joggyakorlat alátámasztására előadott további kilenc – nem kúriai – határozatot vizsgálta.

[45] A megjelölt határozatok közül azonban a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.231/2022/10/I. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.319/2023/5/II. számú végzése nem a Pp., hanem a régi Pp., tehát más eljárásjogi kódex alkalmazása során született, így a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pont első fordulatan alapuló engedélyezési kérelem alátámasztására, az alperes által hivatkozott körben kialakult következetes joggyakorlat igazolására nem alkalmasak. A Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.011/2023/7. számú határozata pedig nem hatályon kívül helyező végzés, hanem részközbenesítő ítélet, így szintén nem igazol kötelező kasszációs jogkört megjelenítő bírói gyakorlatot.

[46] Az engedélyezés iránti kérelemben hivatkozott határozatok közül további öt a Pp. 381. §-a alapján született. E jogszabályi rendelkezés az ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezését teszi lehetővé eljárási szabálysértés miatt, vagyis a törvény – az előterjesztői indokolás szerint – a bíróság mérlegelésére (választására) bízta a döntést, hogy a felek által állítottak miatt az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezi-e, vagy érdemi döntést hoz. A mérlegelés során azt kell figyelembe venni, hogy az adott eljárási szabálysértés a per érdemi eldöntésére – közvetlenül és kimutathatóan – kihatott-e, továbbá, hogy orvoslása a másodfokú eljárásban lehetséges-e, illetőleg a célszerűség, a pergazdaságosság és az időszerűség követelményeire figyelemmel az észszerű-e, és az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen-e. A hivatkozott öt ügyben tehát az eljáró bíróságok nem foglaltak úgy állást, hogy a jelen perbelihez hasonló helyzetben kötelező a hatályon kívül helyezés, hanem az ismertetett szempontok mérlegelésével döntöttek a hatályon kívül helyezés mellett, ráadásul egyik esetben sem önmagában azért, mert az elsőfokú bíróság eltérő álláspontja miatt maradt korábban nem vizsgált kérelem, hanem mert egyéb eljárási szabálysértéseket is láttak. Így a Kecskeméti Törvényszék az 1.Pf.21.216/2022/10. számú végzésében további bizonyítás szükségességét állapította meg. A Balassagyarmati Törvényszék 9.Pf.20.396/2023/8. számú végzése az indokolási kötelezettség megsértését rögzíti. A Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.2/2024/8. számú végzésében az eshetőlegesen előterjesztett keresetek sorrendjétől való eltérés miatt került sor hatályon kívül helyezésre. A Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.21.079/2022/8. számú végzése a szakvélemény aggályos voltát rögzíti. A Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.027/2024/12. végzése szerint az eljárás korábbi szakaszában született másodfokú határozatban előírtaknak az elsőfokú bíróság nem tett eleget, és nem indokolta meg, miért tért el a Kúria precedens határozatától.

[47] A felperes által hivatkozott határozatok közül a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.632.998/2024/5. számú végzése az egyetlen, amely a kötelező hatályon kívüli helyezést előíró Pp. 380. § c) pontja alapján, vagyis amiatt született, mert az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan. A törvényszék azonban az adott ügyben azért jutott erre a döntésre, mert az elsőfokú bíróság nem a megfelelő logikai sorrendben kezdte meg az érdemi védekezés elbírálását.

[48] A hivatkozott határozatok egyike sem tartalmaz tehát olyan jogértelmezést, hogy abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság a több ténybeli és jogalapon nyugvó alperesi érdemi ellenkérelemnek nem valamennyi elemét „vizsgálja meg”, vagy azok nem mindegyikéről ad

számot ítélete indokolásában és így találja megalapozottnak a keresetet, a másodfokú bíróság nem dönthet érdemben az ügyben, hanem kizárólag kasszációs jogkört gyakorolhat. Az alperes tehát nem igazolt olyan kialakult következetes joggyakorlatot, amelytől a felülvizsgálati kérelemmel támadott döntés eltért volna. A felülvizsgálat engedélyezésére ezért a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján e jogkérdés kapcsán sem kerülhetett sor.

[49] A fentieken túlmenően a Kúria csak utal arra, hogy a jelen ügyben eljáró másodfokú bíróságnak mindezen túlmenően kifejezetten az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság elbírált az alperes valamennyi védekezését, és erről indokolásában számot is adott, ahogy az a jogerős ítélet indokolásának [19]-[21] bekezdéseiből egyértelműen következik. Következésképp a jogerős ítélet nem is fogalmaz meg ebben a körben semmiféle olyan jogértelmezést, amelyet az alperes e körben az engedélyezés iránti kérelmében állított. Az viszont, hogy a másodfokú bíróság helyesen értékelte-e az elsőfokú ítélet indokolását, és ennek megfelelően az eljáró bíróságok valóban kimerítették-e az alperes érdemi védekezését, nem a jogkérdésben az egységes joggyakorlattól való eltérés körében vizsgálendő kérdés, tehát nem a felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárásra tartozik. A Kúria következetes gyakorlata szerint az eljárási szabálysértések vizsgálata már a felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási szakasz kereteit meghaladó, azokon túlmutató, a felülvizsgálati kérelem érdemi szakaszára tartozó kérdés (Kúria Gfv.30.536/2022/2., Gfv.30.168/2023/2., Pfv.30.174/2024/2.).

[50] A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a Kúria akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet a Kúria hivatkozott közzétett határozatától jogkérdésben eltér, azaz a jogerős ítélet a Kúria által meghozott, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) főszabály szerint 2012. január 1-je után közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul (Gfv.30.454/2022/2., Pfv.20.782/2022/3, Pfv.20.742/2023/2.).

[51] A Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelemmel kapcsolatosan előre kell bocsátani, hogy a Kúria egységes gyakorlata szerint (Pfv.20.711/2023/3.) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre alapított engedélyezés iránti kérelemben eredménnyel csak olyan precedens határozat hivatkozható, amelynek a jogerős ítélettel való összevethetősége a ténybeli alap és az elbírált jog tekintetében megállapítható.

[52] A Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd)* alpontja szerint a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben meg kell jelölni – a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén – a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. Ehhez kapcsolódóan, amint arra a Kúria számos eseti határozatában (például: Kúria Pfv.20.633/2021/2., Gfv.30.447/2021/2.) rámutatott, a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezési kérelemben értelemszerűen meg kell jelölni, be kell mutatni azt a jogkérdést is, amelynek tekintetében a közzétett kúriai határozat és a támadott határozat jogértelmezése eltérő. Ez utóbbi körben a félnek nem elegendő csupán hivatkoznia arra, hogy az egyik határozat eltért a másiktól, az engedélyezés iránti kérelem érdemi vizsgálatához és elbírálásához az is szükséges, hogy az előterjesztő megjelölje, miben látja az eltérést, az engedélyezés iránti kérelmet tehát adekvát indokolással is el kell látni.

[53] Az alperes az első jogkérdés kapcsán ugyanazoktól a kúriai határozatoktól való eltérésre hivatkozott a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelmében is, amelyeket a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulatán alapuló kérelmében is említett. A hivatkozott négy határozat közül azonban kizárólag a Kúria Pfv.21.139/2022/9. számú végzése esetében jelölte meg, hogy szerinte a végzés indokolásának mely részéből következik a kötelező hatályon kívül helyezésre vonatkozó, az előzőekben már részletezett jogértelmezés, a további három kúriai határozat [a Kúria Pfv.20.171/2021/6. számú, Pfv.20.807/2021/6. számú és Gfv.30.426/2021/7. (BH 2022. 182.) számú határozata] esetében nem.

[54] A Kúria Pfv.21.139/2022/9. számú határozata azonban egy jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító végzés. A másik ügyben az eljárásnak abban az adott szakaszában fel sem merült az az eljárásjogi kérdés, hogy az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés elbírálása során a másodfokú bíróság a jelen engedélyezés iránti kérelemben megfogalmazott jogi helyzetben csak kasszációs jogkört gyakorolhat-e. A hivatkozott végzés ennek megfelelően sem az engedélyezés iránti kérelemben hivatkozott részében, sem az indokolás más részében nem fogalmaz meg jogértelmezést ebben az eljárásjogi kérdésben. A végzés indokolásának az alperes által hivatkozott része egyébként is kizárólag az adott ügyben a megismételt eljárásra vonatkozó egyedi utasításokat tartalmaz a Pp. 424. § (4) bekezdésének megfelelően, általános jogi megállapítások, jogértelmezés, jogkérdésben való állásfoglalás ott egyáltalán nem található.

[55] A további három kúriai határozatban ugyancsak nem szerepel az érintett jogkérdésben adott jogértelmezés, a három határozat közül kettő (a Kúria Pfv.20.171/2021/6. és Pfv.VI.20.807/2021/6. számú határozata) ráadásul nem is a Pp., hanem a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.), vagyis más eljárásjogi kódex alkalmazása során született.

[56] Az engedélyezés iránti kérelemben megjelölt jogkérdésben tehát a Kúria a hivatkozott precedens határozataiban nem foglalt állást, így az ezektől való eltérés nem állapítható meg, emiatt a felülvizsgálat a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján nem engedélyezhető.

[57] Alaptalanul hivatkozott az alperes a Kúria Gfv.30.024/2019/5. számú végzésétől való eltérésre is, e végzés ugyanis az [50] pont alatt ismertetett főszabálytól eltérően nem precedens, mivel az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasító végzések a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 163. § (1) bekezdése értelmében csak 2021. január 1-jétől tartoznak a BHGY-ban közzétett határozatok körébe, az említett végzés pedig korábban született.

[58] A Kúria ezért csupán megjegyzi, a jogerős ítélet jogkérdésben nem tért el ettől a végzéstől sem. A jogerős ítélet ugyanis – indokolásából megállapíthatóan – a felhívott határozattal egyezően kifejezetten a felperes bizonyítási érdekébe tartozónak tekintette az összecszerűség kérdését is, vagyis azt, hogy a keresetének egyes összetevői pontosan mely szerződéses rendelkezésen alapulnak, a felperes azokat milyen számítás eredményeként, mely időszakra, mely szerződéses rendelkezés, vagy hirdetmény alkalmazásával határozta meg.

[59] Az alperes ebben a körben valójában nem jogkérdésben eltérést állított, hanem tartalmilag a másodfokú bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenységét kifogásolta, ideértve a szakvélemény aggálytalanságával kapcsolatos álláspontját, és erre alapította a felülvizsgálat engedélyezését is. Ténylegesen azt sérelmezte, hogy az eljárás másodfokú bíróság a bizonyítékok egybevetésekor okszerűtlen következtetéseket vont le, kellő okirati bizonyíték nélkül, emiatt megalapozatlanul következtetett a kereset összecszerűségének bizonyított voltára. Az eljárási szabálysértés állítása azonban a Pp. jelenlegi szabályozási rendszerében nem engedélyezési ok. A jogi norma elvi tartalmának értelmezését igénylő kérdések felvetése nélkül az egyedi ügyben a bizonyítás eredményének megkérdőjelezése nem alapozza meg ezért a felülvizsgálat engedélyezését. A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem elbírálása során az egyedi ügyben hozott bírósági határozat jogszerűségét, a bizonyítás eredményét nem vizsgálja. Nem a felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárást érintő kérdés, hogy az adott ügyben az első-, vagy másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésekor és a tényállás megállapításakor milyen következtetéseket von le. A fentiekkel azonosan foglalt állást a Kúria a Pfv.20.640/2021/2., Pfv.20.851/2021/2., Pfv.20.942/2021/5., Pfv.21.068/2023/2., Pfv.20.992/2023/2., Pfv.20.929/2024/2. számú határozataiban, amelyektől a Kúria eljáró tanácsa a jelen ügyben sem kíván eltérni.

[60] Az alperes tévesen hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet – az általa hivatkozott okokból – a megjelölt jogkérdésben eltért a Kúria Pfv.21.459/2017/10. számú (BH2018. 282.) határozatától.

[61] A Kúria ennek megítélése során kiindulópontként hangsúlyozza, hogy a hivatkozott precedens határozat tényállása alapvetően eltért a jelen perbelitől. A referenciahatározatban megállapított – egyébként a 4/2021. számú Polgári jogegységi határozat alapjául is szolgáló tipikus – tényállás szerint ugyanis a DH2. törvény szerinti elszámolást megelőzően került sor a felmondásra, amellyel lejárttá tett követelés volt az ottani kereseti követelés tárgya. Lényegében ezekre az esetekre mondta ki elvi élel a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott referenciahatározat, hogy a felperes bank alperesek által vitatott kereseti következtetésének az alátámasztására a felülvizsgált elszámolás nem irányadó. Az ilyen tényállású ügyekben éppen az elszámolást megelőző felmondás miatt már rendszerint nem is történik az adós részéről teljesítés.

[62] A perbeli esetben irányadó tényállás szerint ugyan szintén a DH2 törvény szerinti elszámolást megelőzően került sor a felmondásra, és a felperesi jogelőd az árfolyamrés és az egyoldalú kamatemelés alkalmazásával tisztességtelenül felszámított összegekkel csak ezt követően számolt el. Ugyanakkor a felperes módosított keresetében nem a felmondással lejárttá tett követelésre tartott igényt, hanem az elszámolását úgy terjesztette elő, mintha a felmondásra nem is került volna sor, követelését nem is a felmondásra, hanem a szerződés időközben bekövetkezett lejáratára alapította. A kereset az így a futamidő végén (2018. június hónapban) fennálló tartozás megfizetésére irányult, az fel sem merült, hogy az alperes tartozása megegyezhetne a jóval korábbi felülvizsgált elszámolás adataival, az abban kimutatott hátralékkal. A másodfokú bíróság nem is tett ilyen megállapítást, ítéletét a beszerzett szakértői vélemény alapján hozta meg Ezt követően azonban a másodfokú bíróság a jogerős ítéletből megállapíthatóan vizsgálta az alperesnek a kereset összecszerűségét vitató hivatkozásait, csupán azt a szakvéleménnyel szemben alaptalannak találta. A kereset összecszerű levezetésének alapját ennek megfelelően nem a felülvizsgált elszámolás adatai képezték (amely erre a kifejtettek szerint nem is lett volna alkalmas), hanem kifejezetten a felperes által a módosított keresetnek megfelelően csatolt hiteltörténeti kimutatás és a felperes

ehhez kapcsolódó részletes számszaki levezetése, valamint a beszerzett szakértői vélemény. A felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet tehát az alperes állításával ellentétben nem tért el jogkérdésben a Kúria Pfv.21.459/2017/10. számú (BH2018. 282.) számú határozatától sem.

[63] Az alperes végül tévesen hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet az általa hivatkozott okokból – a megjelölt utolsó jogkérdésben (a felperes perbeli legitimáció fennállásával kapcsolatban) – eltért a Kúria Gfv.30.183/2021/4. számú, a Gfv.30.087/2021/7. számú (BH2022. 158.) számú határozatától vagy a 10/2024. Jogegységi határozatában foglaltaktól.

[64] Ennek körében a Kúria hangsúlyozza, hogy a hivatkozott két precedens határozat tényállása szintén alapvetően eltért a perbelitől. A referenciahatározatokban megállapított releváns tényállás szerint ugyanis a kölcsönszerződések valamely okból érvénytelenek voltak, és az ottani perekben szintén engedményesként fellépő felperesek a kötelezett alperesek marasztalását emiatt az érvénytelenség jogkövetkezményeinek az alkalmazásával kérték. A Kúria az ilyen (a szerződések érvénytelenségén alapuló) speciális tényállások mellett jutott arra a megegyező jogkövetkeztetésre minkét precedens határozatában, hogy az engedményes a régi Ptk. 234. § (1) bekezdése alapján sem jogosult arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását közvetlenül a kötelezettel szemben kérje. Lényegében ugyanezt a jogi következtetést tartalmazza a 10/2024. Jogegységi határozat is, csak szélesebb, több szempontú levezetéssel.

[65] A perbeli esetben irányadó tényállás szerint azonban a felperes jogelődje és az alperes között létrejött szerződés nem érvénytelen, hiszen az eljáró bíróságok alaptalannak találták az alperes valamennyi érvénytelenségi kifogását, így fel sem merült, hogy a felperes alakító jogként a szerződés érvényessé nyilvánítása útján terjesszen elő marasztalási keresetet. A felperes perbeli legitimációját – a felmondás jogellenessége ellenére, és attól egyben függetlenül is – az engedményezett lejárt követelés tekintetében az alapozta meg, hogy az engedményezés időpontjában a szerződés a határozott idő (futamidő) eltelte miatt már megszűnt, és követelése a kereset és a jogerős ítélet szerint az érvényes szerződés rendelkezésein és kizárólag a lejárt követelés engedményezésén alapult. Ennek megfelelően fel sem merült annak a lehetősége, hogy az ügyben eljáró bíróságok az ebben a körben hivatkozott kúriai precedens határozatokkal megegyező jogkérdésben foglaltak volna állást. Következésképp a jogerős ítélet nem tért el jogkérdésben az alperes által e körben megjelölt precedens határozatoktól sem.

[66] Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálat a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján sem engedélyezhető.

[67] A Kúria a kifejtetekre tekintettel a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése alapján a felülvizsgálatot megtagadta.

[68] Az alperes személyes költségmentességére figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján a felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illeték az állam terhén marad.

[69] A végzés ellen a felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

A határozat elvi tartalma

A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a Kúria akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet a Kúria hivatkozott közzétett határozatától jogkérdésben eltér.

Budapest, 2025. április 8.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró